навчання», як постійного процесу; колективна стратегія, як основа розвитку людини; система громадського самоврядування й система безперервної освіти, як два взаимопроникних процесів; універсальне моделювання освітнього процесу відповідно до загальних універсальних законів розвитку.

Література

1. *Антонюк Р.І.* Методологічні і теоретичні проблеми формування в учнів та студентів наукової картини світу / Р.І.Антонюк // Нові технології навчання: Наук.-метод.зб. / Кол.авт. – К.: Наук.-метод.центр вищої освіти, 2004. – Вип.37. – 243с.
2. *Веселовский В.Н.* О сущности живой материи / В.Н.Веселовский. – М., «Мысль», 1971. – 295с.
3. *Поляков В.А.* Гносеология релятивизма и теория относительности сознания / В.А.Поляков. – М.: НИИ ЦПиФИ, 1999. – 108с.

УДК 50(091)+378.124:631(477)

А. Д. СИНІЛЬНИК — ВІДОМИЙ ВИКЛАДАЧ І ВЧЕНИЙ

Конончук О. Б.

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

E-mail: kononchuk@chem-bio.com.ua

Андрій Дмитрович Синільник (11.12.1927) — кандидат сільськогосподарських наук, доцент, вчений-агроном, який стоїть біля витоків становлення інтенсивних технологій вирощування гороху посівного, цукрових буряків, редьки олійної та ролі сірки у формуванні урожаю рослин в умовах достатнього зволоження. За 62-річну трудову діяльність, 32 роки Андрій Дмитрович присвятив викладацькій роботі у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка.

Андрій Дмитрович Синільник народився 11 грудня 1927 року в с. Згурівка Яготинського району Київської області. У 1947 р., закінчивши середню школу, вступив на перший курс

агрономічного факультету Київського сільськогосподарського інституту (нині Національний університет біоресурсів і природокористування України), який закінчив у 1952 р. отримавши диплом вченого-агронома. Андрій Дмитрович спочатку працював агрономом-ентомологом, пізніше головним агрономом, а з листопада 1954 р. став викладачем Тальнівського сільськогосподарського технікуму Черкаської обл. та з вересня 1959 р. навчав землеробству і кормовиробництву в Млинівському зооветеринарному технікумі Рівненської обл. Будучи викладачем Млинівського технікуму, вступає і успішно завершує аспірантуру. 6 червня 1966 р. захищає кандидатську дисертацію «Способи посіву, норми висіву, строки збирання гороху в умовах достатнього зволоження УРСР» під керівництвом проф. М. Г. Городнього.

З 20 березня 1967 р. життєвий шлях Андрія Дмитровича пов'язаний із Тернопільським національним педагогічним університетом, адже він пройшов за конкурсом і став працювати старшим викладачем кафедри основ сільськогосподарського виробництва Кременецького державного педагогічного інституту. З вересня 1970 р. був затверджений доцентом зазначеної кафедри, пізніше переведений на посаду доцента кафедри ботаніки, згодом – доцента кафедри основ с.-г. виробництва і методики викладання природничих дисциплін та із жовтня 1987 р. знову обійняв посаду доцента кафедри ботаніки, на якій пропрацював до 5 липня 1999 р.

За роки викладацької роботи у Тернопільському педуніверситеті Андрій Дмитрович Синільник читав лекції і вів лабораторно-практичні заняття та навчальну практику для студентів денної і заочної форм навчання з курсів «Рослинництво», «Економіка сільськогосподарського виробництва», «Основи сільськогосподарського виробницва», а пізніше «Основ сільського господарства». Під час навчання студентів, завжди прагнув давати ґрунтовні знання і виховувати любов до сільськогосподарської праці. Його змістовні лекції і практично спрямовані лабораторні роботи, заняття і екскурсії під час навчальних практик, робота у сільськогосподарських загонах

тощо дали якісну основу аграрних знань багатьом вчителям біології.

А. Д. Синільник і до сьогодні активно пропагує агрономічну науку, зокрема екологічні методи ведення землеробства, про що і розповідає із екранів місцевого телебачення, гучномовців радіо та зі сторінок преси.

Андрій Дмитрович Синільник відомий вчений-агроном, який розпочав свої наукові дослідження із розробки ефективної технології вирощування гороху посівного. У період 1976-1980 рр. вчений працював над науковою темою «Вплив рівня сірчаного живлення на врожай цукрових буряків». У дослідах вивчав 5 різних норм внесення сірки на фоні повного мінерального добрива на продуктивність культури в ґрунтово-кліматичних умовах агробіостанції інституту (тепер агробіолабораторія ТНПУ). У 1982-1985 рр. вивчав «Вплив повного мінерального добрива і сірки на врожай і якість зеленої маси редьки олійної». Досліди закладали на території агробіостанції інституту, колгоспах Тернопільського району. Було встановлено, що на фоні повного мінерального добрива N120 P90 K90, найефективнішою дозою внесення сірки під редьку олійну в місцевих ґрунтових умовах є 60 кг/га, яка дозволяє підвищити не тільки врожайність культури, а й кормову цінність зеленої маси, зокрема відмічено значне зростання протеїнів. Таким чином, було доведено, що сірка, поряд із такими макроелементами, як азот, фосфор і калій, є необхідним і незамінним елементом живлення рослин у зоні достатнього зволоження західної частини України. З 1986 р. започаткував наукові дослідження із «Вивчення густоти рослин цукрових буряків при різних строках формування на урожай». Таким чином, Андрій Дмитрович дослідив вплив різних доз мінеральних добрив і роль сірки у живленні редьки олійної та цукрових буряків, встановив залежність густоти рослин і врожаю коренеплодів цукрових буряків тощо в умовах достатнього зволоження. У цілому, А. Д. Синільник збагатив аграрну науку України розробкою прикладних засад інтенсивних технологій вирощування гороху посівного, цукрових буряків і редьки олійної.

Андрій Дмитрович Синільник досяг значних результатів у науковому пошуку та зробив вагомий внесок у розвиток сільськогосподарської науки України і біологічної освіти в Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка, адже є автором понад 50 наукових і просвітницьких публікацій. За багаторічну сумлінну працю у 1986 р. був нагороджений медаллю «Ветеран праці».

Література

1. *Архів* Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, м. Тернопіль, спр. 1321С, 43 арк.
2. *Бібліографія* наукових і науково-методичних праць викладачів хіміко-біологічного факультету 1962-2002 рр. / уклад.: М. М. Барна, Л. С. Похила, В. В. Грубінко та ін.; за ред. М. М. Барни. — Тернопіль : ТДПУ, 2002. — 182 с.
3. *Нариси* історії хіміко-біологічного факультету Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (1940-2010) / М. М. Барна, В. З. Курант, Л. С. Барна та ін.; за ред. М. М. Барни. — Тернопіль : Підручники і посібники, 2010. — 312 с.

УДК 372.858

АКТИВІЗАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ 6 КЛАСУ ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ СТЕЖОК НА БАЗІ НАЦІОНАЛЬНОГО ПАРКУ «ПІВНІЧНЕ ПОДІЛЛЯ».

Охович О.Т.

Рівненський державний гуманітарний університет
E-mail: biosaprin@ukr.net

Вступ. Екологічна ситуація сьогодення вимагає швидкої перебудови мислення людини, формування екологічної свідомості і екологічної культури. Тому екологічна освіта та екологічне виховання стають пріоритетним напрямком в галузі